

Különszám 1992. január

HÍRMONDÓ

70 ÉVE VÁROS SALGÓTARJÁN

DOKUMENTUMOK

NÓGRÁDI HÍRLAP 1922. február 19. Közigazgatási Bizottsági ülés Alispáni jelentés

A m. királyi belügyminiszter úr Salgótarján nagyközségnek r.t. várossá való átalakulását megengedvén, a r. t. várossá alakulás megtörtént és pedig f. évi jan. 26-án, a képviselőtestületi tagválasztás, jan. 27-én, a képviselőtestület alakuló gyűlése és 28-án a tisztújítószék tartatott meg, melyen a város polgármesterévé dr. Förster Kálmán menekült poprádi polgármester, városi tanácsossá, dr. Horváth László ny. aradvármegyei másodjegyző, főügyészé dr. Polacsek Ármin salgótarjáni ügyvéd, főszámvevővé Bodó János salgótarjáni nagyközségi jegyző és orvosá dr. Klementis Kálmán választották meg.

Az átalakulás befejezett tényé vált s hiszem, hogy a megcsonkított Nógrádvármegye ezen új r.t. városa minden igyekezetével a csonka Magyarország javára és újjá építése érdekében fog közreműködni.

MUNKA

1929. július 6. 2. 1.

Salgótarján megyei város lett. 1929 évi június hó 29-én életbe lépett a közigazgatás rendezéséről szóló 1929 évi XXX.t.v.- c. melynek rendelkezései folytán városunk közigazgatási életében is nevezetes változások állnak elő. A rendezett tanácsú város elnevezés megszűnt és városunk most már a "megyei város" nevet viseli. Az eddigi 152 képviselőtestületi tag helyett a jövőben csak 60 képviselőtestületi tag lesz. A polgármestert 10 évre, a többi tisztviselőket pedig életfogytiglan a képviselőtestület fogja megválasztani. A városházán lázas munka folyik az új törvény folytán szükségessé vált intézkedések előkészítése végett. Az új képviselőtestületi tag választás, valamint az általános tisztújítás még a folyó évben meg fog történni.

VÁLOGATOTT IRODALOMJEGYZÉK

Balázs János: Ecsettel és írónnal. Bp., 1977.

Belitzky János - Vadas Andor: Salgótarján (útikalauz) 4. átd. kiad. St., 1987.

Borsos Gábor: A Stromfeld Aurél Gépipari Technikum 10 éve. St., 1960.

Csak a neve volt város. Salgótarján. Bp., 1979.

Dávid János - Geskó Sándor - Schiffer Pál: Forradalom, sortűz, megtorlás. Bp., 1990.

Dornay Béla: A Salgó várrom és az alatta fekvő Salgó menedékház. St., 1935.

Dornay Béla: Salgótarján és a Karancs-Medves vidék részletes kalauza. St., 1929.

Dzsida József: A Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. Nógrádi szénbányászatának története 1868-1943. Bp., 1944.

Fancsik János: Vallomások a Karancs-Medves vidékéről. St., 1987.

Figus Béla: A Salgótarjáni Ipartestület 50 éves története. St., 1936.

Gajzágó Aladár: A Salgótarján iparvidék. St., 1962.

Gink Károly: Salgótarján. (Fotóalbum) Bp., 1972.

Hann Ferenc: Földi Péter. St., 1990.

Hlavacska Edit: Salgótarján utcanevei. St., 1989.

Horváth József: 10 éves a Salgótarjáni Nyári Egyetem 1974-1984. St., 1984.

Horváth István - Szabó Péter: Salgótarjániak a Donkanyarban 1942-1943. St., 1990.

Jenei Károly: A Salgótarjáni Öblösüveggyár története 1892-1967. St., 1967.

90 év krónikája (Salgótarjáni Sport Egyesület). St., 1991.

Kukkely Mihály: Szojka és csapata. Salgótarján, 1988.

Lancelot nélkül. Emlékkönyv Gerelyes Endréről. St., 1986.

MEGYEI SZÉKHELY

4.343/1949. (XII. 14.) MT számú rendelet

a megyék nevének, székhelyének és területének megállapítása tárgyában

A Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa az államigazgatás jobb területi megszervezése érdekében a következőket rendeli:

1. § A Magyar Népköztársaság területe államigazgatási szempontból tizenkilenc (19) megyéből áll.
2. § A megyék neve és székhelye a következő:
4. Nógrád megye, székhelye: Salgótarján.

JEGYZŐKÖNYV

Készült Salgótarjánban a Városi Tanács tanácstermében 1950. október 30-án délelőtt 9 órai kezdettel tartott városi tanácsi alakuló közgyűlésről.

HATÁROZAT

A Városi Tanács a megbízólevelek fölmutatásával egyhangúan megválasztja Galajda János, Kudela József, Juhász Gizella, Bozó István, Gombos Ferenc, Bérczes Henrik, Esztergomi Antal, Cservári Ferencné, Kakuk József, Dr. Wanka Lajos és Várhelyi József tanácsstagokat a Végrehajtóbizottság tagjaiul. Kudela József elnök bejelenti, hogy a szünet alatt a Végrehajtóbizottság megtartotta első ülését és megválasztotta elnökének Galajda Jánost, elnökhelyettesnek Juhász Gizellát, titkárául Várhelyi Józsefet.

A VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT MEGALAKULÁSA

Tolmácsi Ferenc Salgótarján polgármestere Hétfőn megtartotta alakuló ülését Salgótarján önkormányzati képviselő-testülete. A képviselőket és a résztvevőket dr. Fancsik János köszöntötte, majd átadták a képviselők megbízólevelét. A második napirendi pontot, az ügyrendi bizottság megválasztását követően — melynek elnöke dr. Zsély András lett — került sor a polgármester megválasztására, miután a képviselők elfogadták Tolmácsi Ferenc (SZDSZ) és dr. Várkonyi József (MDF) jelölését. A titkos szavazást követően dr. Zsély András ismertette az eredményt. Eszerint 24 érvényes és három érvénytelen szavazat született. Dr. Várkonyi József 10 képviselő, Tolmácsi Ferencre 14 képviselő adta voksát, így Salgótarján polgármestere Tolmácsi Ferenc (SZDSZ) lett. A polgármester bérét bruttó 45 ezer forintban állapították meg. Tolmácsi Ferenc eskütétele után került sor az alpolgármester jelölésére. A képviselő-testület ugyan elfogadta, hogy egy főállású és egy társadalmi megbízású al-

Márton Ferenc: Salgó. Természetvédelmi terület. (Tájak, korok, múzeumok) Bp., 1983.

Molnár Pál: Adatok a Salgótarjáni Acélárugyár történetéhez. 1945-1965. St., 1967.

Molnár Pál: A salgótarjáni szénmedence munkásmozgalmi 1919-1932. Bgyarmat, 1965.

Nagy Zoltán: Ikertündérek. Zagyvarónai népmesék. Bp., 1990.

Nógrád és Hont vármegye. Szerk.: Ladényi Miksa. Bp., 1934.

Nógrád megye története. 1-4. köt. St., 1969-1974.

A nógrád megyei bányász munkásmozgalom története. St., 1970.

50 éves a Salgótarjáni Ötvözet-gyár. St., 1987.

Pogány Frigyes: Salgótarján új városközpontja. Bp., 1973.

Salgótarján '75. St., 1975.

Salgótarján története. St., 1972.

Salgótarjáni Almanach. 1-11. St., 1925, 1926.

A Salgótarjáni Kohászati Üzemek Művelődési Központjának története 1878-1978. St., 1978.

A Salgótarjáni Kohászati Üzemek száz éve 1868-1968. St., 1969.

A salgótarjáni munkások műveltsége és művelődése. 1-3. Bp., 1976-1977.

Salgótarjáni Síkúveggyár 1893-1983. St., 1984.

A Salgótarjáni Vasöntöde és Tűzhelygyár története 1894-1987. St., 1988.

Szabó Zoltán: Cifra nyomorúság.

A Cserhát, Mátra, Bükk völgye és népe. Bp., 1938.

100 év. A nógrád megyei bányász munkásmozgalom története. St., 1970.

Szokács László: Tizen Nógrádból. St., 1974.

A "Tarjáni Acél" negyven éve. St., 1990.

Varga Lajos - Tóth István - Kálovits Géza: SBTC labdarúgó krónika. St., 1986.

Varsányi Sándor: A salgótarjáni Fűtőerőmű története 1912-1987. St., 1987.

A Vasöntöde és Tűzhelygyár története. St., 1988.

Vertich József: Hogy volt. Száz év a salgótarjáni acélgyári munkás színjátszócsoporthoz történetéből. St., 1987.

Vertich József: Volt egyszer egy fogaskerekű. St., 1990.

Vratni József: A Salgótarjáni Öblösüveggyár kulturális élete. 1906-1963. St., 1964.

Wabrosch Béla: A Salgótarjáni Acélgyári Olvasóegylet története 1878-1926. St., 1941.

Az új arcú város. St., 1971.

Szabó Zoltán:

Cifra nyomorúság Salgótarján

A vonatról először a Salgó csúcsát látja az ember a város mögött. A csúcson várrom: tompa, kis kőhalmaz, tetejére az alanti városalakók kilátót építettek. Fából való új kilátót a régi romokra. Most ezzel a négyszögletű csúcsos kilátóval olyan a meredek csúcs, mintha nevetésesen kicsi bohócsapkát ültettek volna a fejére, vagy mintha bolond zenészeknek építettek volna zenepavilont, hogy vasárnap délelőttöként "Kurmusikot" játszassanak a hegyeknek. Mindezt csak rövid ideig látja az ember. Ahogy a vonat befut a város házaik közé, eltűnik a Salgó és a rom. Ferdevonalú kisebb hegy áll elébe, gerincére kötélpálya fut fel. Egyik lejtője egyenes, mintha mérnökök vonalzója nyomán rajzolták volna s a felfutó csillék ideöntik a salakot. A Salgó és a régi rom szégyenkezve és mellékes voltának tudatában bújik el az újabbkeletű és fontosabb salakhegy mögé. Ezt látja az ember, mikor megérkezik.

E kezdő látványban van valami szimbólum. Salgótarján jelene körülbelül úgy takarja el a múltját, ahogyan a salakhegy takarja el a várromot. A város múltja olyan, mint a kisnemes családoké. Régi és patinás, de nem sok hasznát élvezik az utódok... A mai Salgótarján a múlt század közepén kezd kialakulni, akkor megtelepedik a még kicsiny faluban a bányavállalat őse. Később a mai acélgyár őse (1869) érkezik s végül a kilencvenes években az üvegyár és a "Hirsch"-gyár. Az egymásután letelepedő iparvállalatok aztán néhány évtized alatt teljesen megmászították a festői falu képét. Vonatok füstöltek el a halmok előtt, munkások érkeztek, kémények épültek., 1922-ben a régi sisakos-páncélos urak jelentéktelen faluja várossá alakult. Modern városházat épített magának s a homlokára odaillesztették az új város címerét. E címer méltóan a századhoz, mely az új városnak életet adott, három füstölő kéményt ábrázol. A bal felső sarokban a két bányászkalapács a jobbsarokban villám. Éppen becsapni készül a három kéménybe. A pajzsot nem kardok, vagy állatbőrök, vagy sisakok fogják közre, hanem két fél fogaskerek...

Salgótarján az a város, amely nem született, hanem készült. Készült pedig nem olyan szempontok szerint, hogy miként lehetne szebb és városibb város, hanem egyedül és kizárólag az üzemek szempontjai szerint. Ennek következtében ma négy Salgótarján van. Az egyik a rimai, a másik a bányai, a harmadik az üvegyári, a negyedik a Hirsch-gyári Salgótarján.

Móricz Lili:

Fecskék a verandán Ötödik levél

Salgótarján. Első gimnazista voltam olyan iskolában, ami manapság egyáltalán nem szenciáció, de abban az időben az volt. Fiúkkal jártam egy osztályba. Izgalmas volt és furcsa, bár rendkívül ösztönző. A fiúk előtt szégyen lett volna lemaradni, és ezért az az év volt iskolai pályafutásom egyetlen évfolyama, amikor végig színjeles voltam. - Keresztanyám apró, szőke, kővérke rabszolganője volt keresztapámnak, anyu bátyjának, Jenő bácsinak. Hihetetlen zsarnok férj, apa és nevelő volt. Nyugodjék békében... Halálos pontossággal ment az élet. Délben, mikor hazajött, lesni kellett az ablakból, hogy mikor tűnik fel merev, egyenes tartása a fák közt. Nosza, rohant a soros leső, esetleg éppen én, a konyhába, Irma néninek lihegve jelenteni, hogy jön. Jön! Akkor kellett a levest az asztalra tenni, mert mire Jenő bácsi hazatért, és a rituális kézmosást megejtette, addigra pont annyira hűlt a leves, ahogy szeretete enni. Semmi oktan csevegés, nevetgélés, csak az általa megszbott családi órarend beosztásban...

Vizgára értem jöttél. Még büszkélkedtél is velem, hogy micsoda remek feleleteket vágtam ki. Micsoda bizonyítvány! Csupa kitűnő.

Szeberényi Lehel:

A hitelesség tréfái

Itt van a Szalmácska. A képzetnek dehogyis engedtem benne teret! Sőt semmitől sem óvtam annyira. Csodálatos élővilágra bukkantam, az emberi világnak lencsevégre ritkán kapható buja tenyészetére. Ez aztán az enyém és senki másé - szinte féltékenyen bekerítetem lelkeim karjaival, körülzártam a tenyeremmel, s óvatosan tereltem magamba az egészet. Csak arra vigyázva, hogy úgy, ahogy van, átmentsem regénybe, reszkettem, hogy e művelet közben a hamva le ne peregjen. A térképen be tehet karikázni a színteret, persze a hetvenötözesen, az már feltűnteti, a huszonötözesen pedig ellenőrizhető a pontos helyszínrajz. Látni lehet az út mentén a boltot, a szomorúfüzek alatt, mögötte a rétet, ahogy elválasztja a telep egyforma házaitól. Követhető a kisvasút vonala, mely a hegy gyomrába visz, honnan rég kifogyott a szén, és ahol homokbánya nyílt. Még a vakolatát hullató, kiöregedett kultúrházat is feltűnteti a huszonötözes térkép.

Felparcellázhatnám számozott darabokra a regényt, s látnivaló lenne, miképp illeszkednek a darabok a pontos földi mással. S ahol költeni kényszerültem, ott is mennyire vigyáztam földi és égi összecsendülésre? hangulati rokonságaira legalább, ugyanabból az igyekezetből, mint említettem: nehogy a tapinthatónak hímpora vesszen. Így lett Zagyvapálfalvából Latynak, Kotyháza-bányatelepből Kocogó.

Ültein hétszám a sámlin a sógornőmnél, hallgattam telivér történeteit. Csak beletúrtam a hemzsegésbe, kimarkoltam belőle, s három regényre való ott maradt. ...

Cs.Nagy István:

Radnótiával a Dolinkában

Az akácponypába még ideárad a vérszag, jól szorítsd az Eclogákat! S élvezni már ne késs e lassú hintát: a fényhabokba lendítő Dolinkát, töltekezz nyárral e palóc ligetben, s csak lelkendezz, hogy a tarkód lövetlen.

Vihar Béla: Látomás az Üvegyárban
Csillagok, holdak, napok, tűzvirágok: forogtak, lengtek: az izzó anyag a fúvócsövek végén felcikkázott, majd lángban fogant arany madarak röptének tűnt a látvány, ahogy álltam az üvegyári csarnok küszöbén, és néztem, amint a patakzó sugárban a kohómélyből fölszökken a fény: körben kerengtek a csillagok, holdak, napok, virágok túszergei, s mint akrobaták fordultak, hajoltak, a kvarcfolyót formába öntve ki harmincan-e, vagy ötvenen, a munka mesterei, a kéktrikós csapat: -

Polgár István:

Üvegkancsó, pohárral

Már évek óta asztalomon itt áll. Ahogy most tőltöttél belőle, ittál, a fal okkera, a villany meleg narancsa, s blúzod érett - paprika – pirosa előntötte reszketeg, úgy, hogy a kancsó a pohár mintha a tűzből került ki volna épp e percben, - s már üvegfúvók vettek körül engem. ...
Ami bonyolult, azt ma még tudóval (mennyi pufók arc, s rajtuk mennyi rőt jel), bonyolult géppel, ami egyszerűbb – csilingel a formát kapott üveg, cinkos virágok rajzai derűt csillámlanak, alélt váza-szűzek ébrednek, s e Csipekőrsikákra ráterül szemem ámulat-palástja.

Kass János:

A város

Hasonlóan az olasz reneszansz városállamokhoz, most a mecénás, a művészetet igénylő, magához vonzó s magából kitermelő - egy olyan város, ahol az érkezőt az első benyomás, a kibontakozó nagyszerű építészeti egység és a táj elemi ereje fogadja és igézi meg. Salgótarján a legszebb itáliai város- és térielmények nagylélegzetű együttessel ajándékozza meg az utast. Ez a benyomás fokozódik, ha a mulat és a fejlődés lehetőségeit számbavesszük és a látvány érzéki öröme mögött az erőfeszítést, az akaratot és a célt megismertük. A kibontakozó keret befogadja, önmaga hatását sokszorozza, visszhangozva erősíti fel és ebben a környezetben hitele van a kimondott szónak - megvalósult realitás, beton és üveg aranyalapjáról röppen fel...

Balázs János:

Ecsettel és írónnal

Születtem 1905. november 27-én Alsókubinban. Abban az időben Alsókubinban éltek szüleim. Ez a szlovák városka Salgótarjától elég távol esik. Nem sok évet éltem le itten, mert az Apám hirtelen, harmincnégy éves korában elhunyt és így az Anyám velem és még három testvéremmel visszaköltözött szülővárosába, Salgótarjánba... Nagyon megnőtt a kedvem, amikor az első világháború beállta letépdeshettem magamról az iskola nyűgét, terhét... Ebben az időben ment végbe részemre egy lényeges változás, mert a velem egykorú iskolatársak - gyerekek: értve a Pécskő utcai gyerekeket, nem fogadtak be maguk közé játszópajtásnak. Én félenk jellemű, minden gyerekes virtuskodástól visszahúzódó, jelentéktelen gyerek voltam. Ilyen játszópajtás nem kellett a duhajkodó s folyton birkózni akaró, hencegő és egymással kötekedő, nagynyelvű gyerekeknek.

Tehát elkülönültem, magamra maradt a és nem esett rosszul. Inkább valami érthetetlen megnyugvást jelentett részemre. Ezt követően jött létre részemre egy másforma életmód: az öregemberekkel való megbarátkozás... Bóna-Kovács Károly, városunknak azon időben való szobrász- és festőművésze, amikor híret vette ennek a dolognak, otthonomban személyesen felkeresett, és amikor meglátta szobánknak falain a ceruzával készített portrékat, amelyek híres elődeinknek arc- és mellalakját mutatták, egytől-egyik mindre ráismert. Mély megilletődésében nekem gratulálni nem tudott. És én enyhén mosolyogtam! Nyomban felajánlotta segítségét és főként a rajz-és festészeti tanítást: azaz, hogy ő segít engemet művésszé tenni. Én erre mondtam is, meg nem is valamit.

Csanády János: A lemerített háló I.

A bányászváros ÉJSZAKA
-mert kormát leejti a Nap –
a csillagos ég roppant
sátra alatt, felhők alatt,
a felleg-lepedők alatt
kiizzadja a napi gondot,
jobbrol-balról ráhajlanak
zöld fejűkkel domboldalok,
mint óvó anyák, asszonyok,
a meleg, napbarnított kezek
lombok, ágak és levelek
benyúlnak nyitott ablakok
üvegtáblái közt, holott
homlokukat simítanak,
suhognak nehéz vánkások
s kérdeznek a fehér falak:
-Hej, elsimul-e ráncotok
bányászok, hivatalnokok,
acél- és üvegyáriak,
s mind, akinek a feje fő
a felleg-lepedők alatt?
Valami színes buborék:
álmuk léggömbje száll
ha majd a hajnal-fény kaszál
sötét füvet - de még,
lezárva majd az éj szemét,
nem emeli fejét a Nap.

Gerelyes Endre:

Kegyetlen történet

A kolónia - melyet a vagy nyolcvan esztendeje betelepülő szlovák bányászok kezdtek építeni - az úttól, vasútállomástól egyformán messze, négy-öt kilométerre, a völgyek mélyén fekszik. Körülötte nagy hegyek ágaskodnak az égnek, s az erdők szinte a küszöbüg nyújtóznak. Errefelé sok a vadcsereznye és gomba. Két-háromszáz, ember él itt együtt. Régi, négy-öt lakásos, kátránypapírral fedett házak, kietlen menedéket nyújtanak csupán, s aki teheti menekül belőlük. Szaporodnak a nagy ablakos kőépületek, ezekben már fürdőszobák is vannak, a kádakat, szombatonként, mosófázékban melegített vízzel töltik tele. A szombat esti családi fürdés rituális szertartás. A férfiak - ha nem kell siktába menniük, vagy szabadnaposak - ötös-hatos, gyakran nagyobb csoportokban járják az erdőt, hulladékfát, ahogy ők mondják, pacsikot szednek, vagy zsájkukba gyűjtik a haldák palatömegében bőséggel megbúvó szenet. Kedvezménytel kapnak ugyan tüzelőt, ezt azonban, mióta nem jár a kisvasút, nagyon ritkán fuvarozzák ide föl, az utalványt inkább eladják a falusiaknak. Bolond ember, aki nem veszi föl a földön fekvő pénzt. Persze, e nélkül is portyázgatnának, mert szeretnek közösen bókászni a hegyen, örömeiket lelik a tempós, hangos diskurzusban. Ha megtöltötték a zsákokat, sört isznak, és szalonát csordítanak a cserfák alatt. Az asszonyok inkább akkor járják az erdőt, ha érik a szeder. Zománcos vedrekbe gyűjtik a zsákmányt, s lila levéből szörpöt vagy kesernyés bort készítenek. Visongva és kiabálva dolgoznak, ilyenkor egyetlen rossz szó nem esik, mintha csatázó kedvük a házak között maradt volna. Otthon pedig ugyancsak hangosak. Vaskos érvelésükről csak úgy zeng az utca, néha körömmel is egymás hajának esnek. Diszkréciójuk vagy elfojtott indulatnak nyomát sem lelni, érzelmeiket az arcukon hordják. Az agórák élik lelki életüket...

A közeli aknák rég kimerültek, beszakadtak, vagy lerobbantották valamennyit. Az itteni férfiak Nagybatonyban, Jobbágyin vagy Tarjánban dolgoznak. Apáik atavisztikus örökségeként, tartanak a paraszti munka bizonytalanságtól, életük stabil alapjának a gyárat, bányát tudják. Hajnalban négykor kelnek, két-három órát gyalogolnak és utaznak, vagy "fakaruszokon" rázatják csontjaikat. Életük kényelmetlenebb, természetük érdeesebb, mint a városiaké. Még mindig sokat isznak, könnyen mennek ököltre, ezért egy-egy ünnepre, bányásznapi, drukkolva készül a rendőrség...

Jobbágy Károly: Renaissance

Szüless újjá!
Nézd ezt az öreg várost,
hogy dobja ki, hogy öklendi magából,
mit száz éven át nézhetett a vándor
és amit
megszokott a szem:
omló vakolatú házait,
egyemeletes, szűk mennyeien
pompázatosnak képzelt kis odúit,
-mert föléljük toronylik már a század
hatemeletes, behemót alakja,
s a kis cicomák, apró arányok sorra
helyet adnak a legújabb csodáknak...

Nagy Pál

Harmincöt évvel ezelőtt, 1956 november végén mentem el Magyarországról: Salgótarjánból pedig két évvel korábban, 1954-ben. Közel négy évtizede nem élek tehát ebben a városban, s ez alatt az idő alatt mindössze háromszor vagy négyszer jártam itt: tíz évente egyszer. Harmincöt éven keresztül Salgótarjánban csak egy adat volt az életrajzomban, egy csonkán leírt szó papírjaimban - a franciák ékezet nélkül is csak nagy erőfeszítés árán tudják leírni városunk nevét. Mi közöm van tehát Salgótarjánhoz, Nógrád megyéhez, azon a véletlenül túl, hogy itt születtem? - Hogy erre a kérdésre magamnak és önknek valamiféle bizonytalan választ adhassak, néhány szót kell mondanom arról az időről, amit ebben a városban töltöttem... Felejthetetlen fiatalkori emlékek fűznek Salgótarjánhoz: többé-kevésbé szorgos tanulás és kitartóan űzött sport, szerelmek, kirándulások a Karancsra és Bükkszékre, az első májusfa-állítás, az első barátságok. Almomban néha ma is a Pipisen vagyok, vagy a salgói várban, vagy éppen röplabdázunk a gimnázium udvarán. Itt éltem az első csalódások is, itt voltam súlyos beteg, itt kaptam az első sebeket. Gyerekkoromban átéltem a háborút, a menekülés hónapjait, éveit, s egy rövid, reménykedő periódus után, amelyet a történelem ma "koalíciós idők"-nek nevez, itt éltem át a pártidiktatúra legsötétebb éveit, a Rákosi-korszakot...

Felejthetetlenek a fiatalkori boldog élményei, felejthetetlenek azok az igazságtalanságok, megaláztatások is, amelyek ebben a korban érik az embert. Sok kis tüske sajog bennem ma is, de nem érzek személyes haragot vagy gyűlöletet senki iránt. És szeretem szülővárosomat is: Salgótarját, melyet a régi időkben kenyeretlen Tarjánnak hívtak, majd a "kis Moszkva" ragadványnevet kapta, 1956. december 8-án egyszer s mindenkorra rehabilitálta magát. Ország-világ előtt kinyilvánította, hogy minden jelző nélküli, szabad, öntudatos városként, demokratikus keretek között akar élni.

Ötvenhatban mindössze néhány órát töltöttem Salgótarjánban. Anyám kérésére öcsémet hoztam haza Egerből - aki az ottani gimnáziumban tanult -, hogy a szülői házban biztonságban legyen. Öcsém azután majdnem otthagya a fogát: december 8-án barátja, akivel együtt állt a tömegben, a sortűz áldozata lett.